

ΤΟ ΜΕΙΔΙAMA ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ

ΙΤΑΛΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΣΤ'. ΑΙΩΝΟΣ

Εἰς τὴν χώραν τῆς Αἰμιλίας, μεταξύ Καισίνης καὶ Ἀριμίνου, οἱ κάτοικοι διηγοῦνται χαρίεσσαν ἱστορίαν. Τὰ ὕδατα τοῦ Ῥουβίκωνος ἀρδεύουσι τὴν πλουσίαν ταύτην γῆν, ὄντως ἐπίγειον παράδεισον, μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ κόλπου τῆς Ἐνετίας.

Ὁ νικηφόρος Καίσαρ οὐδὲν ἀφῆκεν ἶχνος ἐνταῦθα. Τὰ κοράσια, ἅτινα προσέρχονται νὰ ὑδρεύσων ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ ποταμοῦ, ἀγνοοῦσι τὸ ὄνομα τοῦ Καίσαρος, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ ταλαιπώρου Φραγκίσκου γίνεται εἰς αὐτὰ δακρύου ἢ μειδιάματος πρόξενον.

I

Ἡ Μαρίνα ἦτον ἰσχνὴ καὶ ὠχρὰ περισσότερον ἢ αἱ ἄλλαι νύμφαι τοῦ χωρίου Ἀγίου Ἀγγέλου ὠραιότερα πολὺ ὠραία ὡς ἡ δεκαεξαετής ἡλικία αὐτῆς. Τὸ μέγαρον τῆς οἰκογενείας Πιζάνη εἶχε καταστραφῆ ἐπὶ τῶν μεγάλων πολέμων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Ὑψοῦτο μεμονωμένον καὶ μελαγχολικὸν ἐν τῷ μέσῳ ὑψηλῶν δένδρων, ἐπὶ τῆς πλευρᾶς γονίμου λόφου, μένοντος ἄνευ καλλιεργείας.

Ἡ Μαρίνα ἐγεννήθη εἰς τὰ εὐγενῆ ἐρείπια ταῦτα. Τὰ πάντα πέριξ τῆς κοιτίδος αὐτῆς ἐμαρτύρουν τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον. Τὸ ἔδαφος τοῦ πενιχροῦ δωματίου, ὅπου ἐκλωθεν ἡ τροφὸς αὐτῆς, ἦτον ἐστρωμένον διὰ μαρμάρου, καὶ οἱ διερωγότες τοῖχοι, ἦσαν πλήρεις ζωγραφημάτων ἀρίστων καλλιτεχνῶν. Ἐν τοῖς πέριξ μεγάλαι ἐκτάσεις γαιῶν ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς Μαρίνας, καὶ ὁ Ῥουβίκων ὥρας δλοκλήρους ἔρρεε μεταξύ τῶν κτημάτων τῶν προγόνων αὐτῆς.

Ὁ Πιζάνης καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ, προβεβηκότες ἤδη τὴν ἡλικίαν, δὲν εἶχον ἄλλο τέκνον ἐκτὸς τῆς Μαρίνας. Αὐτὴ λοιπὸν ἦτον ὁ τελευταῖος βλαστὸς τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου οἴκου. Ἦτο κόρη

ἀπλῆ καὶ ἀθώα, ζῶσα ἐν τῷ κόσμῳ, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ κληθῆ κόσμος ἀνθρώπινος. Ἡ Παρθένος, κινουσα ἐν τῇ κοιτίδι τὸ θεῖον βρόφος· πτερυγοφόροι ἄγγελοι, οἵτινες ἐφαίνοντο ἐν τοῖς ζωγραφήμασι τοῦ τοίχου· οἱ ἄγιοι, ὑψοῦντες τὰς χεῖρας ἐν ὥρᾳ προσευχῆς· ἰδοὺ τί ἐγένωσκεν ἡ Μαρίνα· τί ἠγάπα· ἰδοὺ τί ἐλύπει καὶ ἐφόβιζεν αὐτήν.

Ἐπῆρχεν ἐν τῷ κτήματι παρεκκλήσιον γοθικόν, ὕπερ διετῆρει λείψανά τινα τῆς ἀρχαίας λαμπρότητος. Ἡ κόμησσα Πία Πιζάνη, μάμμη τοῦ πατρὸς τῆς Μαρίας, εἶχε κτίσει αὐτὸ δι' ἀδρῶν ἐξόδων. Ἐπὶ τῶν τριῶν πλευρῶν τοῦ ναοῦ τούτου αἱ ζωγραφίαι εἶχον καταστραφῆ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τετάρτης, ἐκτεθειμένης εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύνοντος ἡλίου, διετηρεῖτο εἰκὼν τῆς Παρθένου, ἔργον ἀγνώστου τινος καλλιτέχνου, ἧς τὸ πρόσωπον ἔλαμπε καὶ ἐμειδία.

Ἡ Μαρίνα εἶχεν ἐκλέξει τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ὡς τόπον καταφυγῆς. Ἐν αὐτῷ διήρχετο ὥρας πολλὰς προσευχομένη καὶ σκεπτομένη. Ἐνίοτε καὶ ἐμειδία — ἀλλὰ πρὸς τίνα; — ἴσως καὶ αὐτὴ ἠγνοεῖ.

II

Ὁ Φραγκίσκος ἦλθεν εἰς τὸ χωρίον τοῦ Ἁγίου Ἀγγέλου κατὰ τὸ 1530. Ἦτον ἐκ Φλωρεντίας καὶ μόλις εἰκοσαετής. Ἐφερεν ἐνδυμασίαν ἱππότου, ἀλλὰ τὸ βαλάντιον αὐτοῦ ἦτο πάντῃ κενόν. Ὁ γέρον Πιζάνης εἶπεν αὐτῷ·

«Ἐὰν ὑπάρχη θέσις ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς μου, παρασκευάσε τὴν κλίνην σου· κάθου εἰς τὴν τράπεζάν μου καὶ ἔσο ὡς υἱός μου.»

Ὁ γέρον Πιζάνης δὲν ἐποίει πλέον χρῆσιν τοῦ τίτλου τοῦ κόμητος διότι ἦτο πολὺ πτωχός, ἀλλ' ἡ συμπεριφορὰ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ ἦσαν πάντοτε ἀρμόζουσαι πρὸς εὐγενῆ.

Ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ. Ὁ Φραγκίσκος ἠγάπα τὸν γέροντα Πιζάνην καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ ὡς γονεῖς. Ἠγάπα καὶ τὴν Μαρίναν ὡς ἀδελφὴν καὶ ἴσως — ὀλίγον περισσότερον.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔλεγον· «Ὁ Φραγκίσκος θὰ γείνη σύζυγος τῆς Μαρίας». Ἡ σκέψις αὕτη πολὺ ἔχαροποίει αὐτούς, διότι

ἠγάπων τὴν οἰκογένειαν Πιζάνη καὶ εἶχον πρὸς αὐτὴν εἶδος σεβασμοῦ, σχεδὸν λατρείαν. Ἡ Μαρίνα, τὸ προσφιλὲς κοράσιον, ἦτο τοσοῦτον ἔρασμα, τοσοῦτον ἀγαθὴ!

Ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀγγέλου ἦτον ἀδύνατον νὰ εὕρεθῃ δι' αὐτὴν σύζυγος ὡς ὁ Φραγκίσκος, ὅστις εἰ καὶ τοῦ ὀβολοῦ ἐσπεύειτο, ἐκαλείτο ὁμοῦς ὑπὸ πάντων «Ὁ κύριος Φραγκίσκος». Ἦτο πτωχός, ἀλλὰ τοιοῦτος, ὥστε προσήλκυεν εἰς ἑαυτὸν τὸ σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην.

Ὅτε ἐξήρχετο τὴν πρῶταν, οἱ συναντῶντες ἔλεγον αὐτῷ «Ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν». Ὁ Φραγκίσκος δὲν ἐθεώρει τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὰ πράγματα ὡς ἄλλοι τινες. Ἐφαίνετο ὡς ἔχων τὴν ἰδιότητα νὰ βλέπῃ ἀπώτερον καὶ κάλλιον ἢ ὅσον ἔβλεπον οἱ ἄλλοι.

Ἐνίοτε ἔμενεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ λόφου παρατηρῶν τὸ ἀρχαῖον κτίριον, χρυσοῦμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ δύνοντος ἡλίου. Ἡ λάμψις τοῦ φωτὸς ἐξωογόνει τὰ ἐρείπια καὶ παρεῖχεν αὐτοῖς μαγευτικὴν ζωτικότητα. Ἐκ τῶν σιωπηλῶν ἐκείνων λειψάνων ἀνυψοῦτο αἴσθημα ὑπερανθρωπίνου μεγαλοπρεπείας.

Ὁ Φραγκίσκος ἴστατο ἀκίνητος. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤστραπτον, καὶ λέξεις τινες ἐξήρχοντο ἐκ τῶν χειλέων αὐτοῦ. Ὅτε ἐπανήρχετο διὰ νὰ παρακαθίσῃ εἰς τὸ οἰκογενειακὸν δεῖπνον, ἐκυριεύετο ὑπὸ νέκς ἐκστάσεως· ἐθεώρει τὴν Μαρίναν, ὡς εἶχε θεωρήσει τὸ μαγικὸν τῶν ἐρειπίων.

Ἄλλοτε ἔκλινε τὸ γόνυ ἐνώπιον τῆς Παρθένου τοῦ παρεκκλησίου, καὶ ἡ Μαρίνα ἠγάπα αὐτὸν διὰ τοῦτο· ἀλλὰ δὲν προσήλκυετο· παρετῆρει μόνον τὴν εἰκόνα.

III

Ἡ Μαρίνα καὶ ὁ Φραγκίσκος δὲν εἶχον ἐκφρασθῆ ὅτι ἀγαπῶνται. Ἐβλέποντο πολλάκις, καὶ ὁ Φραγκίσκος, ὁσάκις δὲν ἦτο βυθισμένος εἰς τὴν ἐκστασιν τῶν σκέψεων, ἦτο φαιδρὸς σύντροφος. Ἡ ποιητικὴ ὁμιλία αὐτοῦ ἐξωογόνει ἔτι πλέον τὰς ἰδέας. Ἐν ἑπαφῇ χαρακτῆρος ἐνίοτε τοσοῦτον εὐθύμου, ἢ μελαγχολία τῆς Μαρίνας διεσκεδάζετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Τὸ γλυκὺ αὐτῆς μειδιάμα ἐγίνετο ἥττον σπάνιον καὶ οἱ γέροντες νῦν χαρίζονται τῷ Θεῷ διότι

ὄλκην τὴν ἀγάπην εἶχον συγκεντρώσει ἐπὶ τῆς Μαρίας, τῆς μόνῃς ἐλπίδος καὶ χαρᾶς τοῦ οἴκου.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Φραγκίσκος εἰσῆλθε περίλυπος καὶ σκεπτικός. Μετ' ὀλίγον εἶπε·

«Ταύτην τὴν ἑσπέραν ἀναχωρῶ διὰ Φλωρεντίαν.»

Οἱ δύο γέροντες ἠσθάνθησαν βίγος ἐν τῇ καρδίᾳ. Ἀντήλλαξαν κρύφιον βλέμμα, ὅπερ ἀκολούθως, πλήρεις φόβου, ἔστρεψαν πρὸς τὴν θυγατέρα. Ἡ Μαρίνα ἦτον ὠχρὰ καὶ δακρυ ἀνεφάνη ἐπὶ τῶν βλεφάρων αὐτῆς· «Θὰ ἐπανέλθετε;» ἠρώτησεν ἡ γραῖα μήτηρ τὸν Φραγκίσκον.

Ὁ Φραγκίσκος ἐδίστασεν ἐπ' ὀλίγον· ἔπειτα βραδέως ἀπήντησεν· — «Ἴσως».

IV

Ἦτο φθινώπορον. Ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς δύσιν, ὁ ὄριζων παρίστα χάος ἐκ χρυσοῦ καὶ πορφύρας. Ἡ αὔρα ἦτο πλήρης εὐωδίας.

Ἡ Μαρίνα, γονυπετῆς πρὸ τῆς εἰκόνας τῆς Παρθένου, προσεπάθει νὰ προσευχηθῆ, ἀλλὰ ματαίως. Τὰ χεῖλη αὐτῆς εὗρισκον μίαν λέξιν— ἴσως! Ἐκ τοῦ ἤχου βημάτων ἀκουσθέντων ἐπὶ τῶν λίθων τοῦ παρακειμένου διαδρόμου, ἡ καρδία αὐτῆς ἔπαλλεν ἠδέως. — Ἦτον ὁ Φραγκίσκος ὃν περιέμενε.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκτὶς χρυσοῦ εἰσδύουσα εἰς τὸ παρεκκλήσιον ἔπιπτε πλαγίως ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Παρθένου. Τὸ μείδιμα τῆς εἰκόνας διήρχετο μέχρι τῆς καρδίας τῆς πτωχῆς κόρης· ἦτο δι' αὐτὴν ὡς ὑπόσχεσις θεία.

«Ἐρχομαι νὰ σὰς ἀποχαιρετίσω, Μαρίνα,» εἶπεν ὁ Φραγκίσκος διὰ φωνῆς πεπνιγμένης ὑπὸ τῶν δακρύων. Ἡ Μαρίνα οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερεν, ἀλλ' ἔδωκεν αὐτῷ τὴν χεῖρα, τὴν μικράν, λευκὴν χεῖρα, ὅπου ἦσαν ἰχνογραφημένοι μικραὶ κυαναὶ φλέβες. Καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων ἔμειναν χρόνον τινὰ ἄφωνοι, ἀλλ' αἱ καρδίαι αὐτῶν συνωμίλου.

Ἐκεῖ κάτω, ὑπὸ τὰς μεγάλας λεύκας, φωνὴ μεμακρυσμένη ἔμελλεν ἄσμα ἐρωτικόν. Ἡ πορφύρα καὶ ὁ χρυσοὺς ἐξηφανίζοντο ἐκ τοῦ ὄριζοντος ὡς εἰ πέπλος εἶχε κατέλθει βραδέως, καλύπτων τὴν ἀξιοθαύμαστον πυρᾶν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΑΛΑΒΟΜΗΣ

ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΤΡΙΚΟΥΜΗΣ

ΖΗΣΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

Ο ΦΙΛΕΛΛΗΝ ΘΕΙΡΣΙΟΣ

Ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς τὸ πᾶν εἰσιγα ἐν λυπηρᾷ σιωπῇ. Ἐν τούτοις αἱ ὄραι παρήρχοντο. Αἴφνης ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῆς μητρὸς κραζούσης ἐκ τῆς παρακειμένης στοᾶς· «Μαρίνα! Μαρίνα!»

Ἀμφότεροι ἐσκήρτησαν ὡς ἐκ βαθέως ὕπνου ἀφυπνήσαντες. Ἐπειτα ἡ Μαρίνα ἠσθάνθη ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς τὰ φλογερὰ χεῖλη τοῦ Φραγκίσκου· ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ.

Καὶ τώρα; ... τώρα τὸ φῶς τῆς σελήνης εἰσῆρχετο ὠχρὸν διὰ τῶν παραθύρων τοῦ παρεκκλησίου. Ἄκτις ἐφώτιζε τὸ πρόσωπον τῆς Παρθένου· ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τοῦτο ἐφαίνετο νῦν σοβαρὸν καὶ ψυχρὸν, καὶ δὲν ἐμειδία πλέον.

Ἡ Μαρίνα ἐξέβαλε κραυγὴν. Ἡ μήτηρ εὗρεν αὐτὴν ἐξηπλωμένην ἐπὶ τοῦ μαρμάρου. Ὁ Φραγκίσκος ἐν τοσοῦτῳ ᾧδευε πρὸς τὴν Φλωρεντίαν.

Υ

Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων ἐκείνων πύργος τις διετηρεῖτο εἰσέτι ὄρθιος. Ἐπ' αὐτοῦ ὑπῆρχεν εἶδος ἐξώστου, ὅθεν ἐφαίνετο ἅπασα ἡ περίξ χώρα. Ἐκεῖθεν διεκρίνετο ἡ πρὸς τὴν Φλωρεντίαν ὁδός, ἀναβαίνουσα τὰ Ἀπέννινα.

Ἡ δυστυχὴς κόρη, λευκὴ ὡς ἀλαβάστρινον ἀγαλμῖα διήρχετο τὰς ἡμέρας ἐπὶ τοῦ ἐξώστου ἐκείνου, παρατηροῦσα τὸν ἐπὶ τῶν ὀρέων κεκλεισμένον ὀρίζοντα. Δὲν ὠμίλει πλέον· δὲν ἐμειδία. Δὲν ἦτο παράφρων, ἀλλ' ἀπέθνησκεν ἐν σιγῇ ἐξ ἀσθενείας ὅλως ἀγνώστου.

Ἐνίοτε ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς μία λέξις, μία μόνη — Ἰσως! —

Καὶ οἱ δύο ἀτυχεῖς γέροντες; — Ὁ Πιζάνης ἔκλινε τὴν φαλακρὰν κεφαλὴν πρὸς τὴν γῆν, ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ ματαίως προσεπάθει νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτόν. Ἡ Μαρίνα, ἡ προσφιλεῖς αὐτῶν θυγάτηρ, ὁ ἄγγελος, ἡ πρόφην χαρὰ τοῦ οἴκου, ἐκάθητο πλησίον αὐτῶν σκεπτικὴ καὶ περίλυπος. ἠσθάνετο ὅτι μεγάλους βήμασι προβαίνει πρὸς τὸν τάφον! Πολλάκις ἡ μήτηρ, θλίβουσα αὐτὴν εἰς τὸ στῆθος, ἠρώτα αὐτὴν κρυφίως· «Τὸν ἀγαπᾷς, κόρη μου; ἢ ἀπάγω νὰ τὸν εὗρω.» Ἡ Μαρίνα ἐκίνει τὴν κεφαλὴν βλέπουσα

πρὸς τὸν οὐρανόν. «Ἐὰν δὲν τὸν ἀγαπᾶς, ἐπανελάμβανεν ἡ μήτηρ, τότε τί ἔχεις, ἀγαπητή μου κόρη; τί πάσχεις;»—Ἡ Μαρίνα ἔθετε τότε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας καὶ ἀπεμακρύνετο. Διερχομένη τὸν διάδρομον, ἐκλείετο ἐντὸς τοῦ παρεκκλησίου, καὶ ἔστρεφε βλέμμα πλήρες τρόμου πρὸς τὴν Παρθένον, ἣν τοσοῦτον εἶχε λατρεύσει.

Ἄλλοίμονον! Τὸ κοράσιον δὲν ἐμειδία πλέον. Ὁσημέραι ἡ ζωὴ αὐτῆς ἐσθύνετο. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἁγίου Ἀγγέλου, βλέποντες θνήσκουσαν τὴν ἀγαπητὴν κόρην, ἔλεγον μετὰ δακρῶν «Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ὑψωθῶσι τρία μνημάτα ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ.

VI

Ἡμέραν τινὰ ἡ Μαρίνα δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναβῆ εἰς τὸν ἐξώστην, ὅθεν τὸ βλέμμα αὐτῆς ἠρῶνα τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὰ ὄρη τὴν ὁδὸν τῆς Φλωρεντίας δι' ἧς ὁ Φραγκίσκος εἶχεν ἀναχωρήσει.

Δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναβῆ διότι εἶχε παρὰ πολὺ ἐξασθενήσει.—Ἡσθάνετο ὅτι τὸ τέλος αὐτῆς ἐγγίζει. Παρεκάλεσε τὴν μητέρα νὰ μετακομίσῃ τὴν κλίνην εἰς τὸ παρεκκλήσιον. «Ὁ θάνατός μου, ἐσκέπτετο, θὰ κατευθάσῃ τὴν ὄργην τῆς Παρθένου, ἣν θὰ ἴδω μειδιῶσαν πάλιν ἐν οὐρανοῖς.» Ἡ κλίνη μετεκομίσθη εἰς τὸ παρεκκλήσιον, ἡ δὲ Μαρίνα κατεκλίθη.

—«Μῆτέρ μου, εἶπε δὲν θὰ ἐγερθῶ πλέον.—Οἱ δύο γέροντες δὲν εἶχον πλέον δάκρυα.—Μῆτέρ μου, ἐψυθύρισε πάλιν ἡ Μαρίνα, ἧς οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκλείοντο· ἐὰν ἐπιστρέψῃ, εἶπε αὐτῷ, ὅτι δέομαι ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.»—Δὲν ὠμίλησε πλέον.

Ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἂν ἠδύνατο ν' ἀναβῆ εἰς τὸν ἐξώστην, θὰ ἔβλεπεν ἰππέα δρομαίως κατερχόμενον τὴν ὁδὸν τῶν ὁρέων. Ἐφερε ξίφος ἐπὶ τῆς πλευρᾶς, καὶ κιβώτιον ζωγραφικῆς ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου. Οἱ πτερνιστῆρες αὐτοῦ ἐκέντων ἀκαταπαύστως τὸν ἀφρίζοντα ἵππον. Ὅτε ἔφθασε τὸν λόφον, ἐφ' οὗ ἀνυψοῦτο τὸ μέγαρον Πιζάνη, ὁ ἥλιος διὰ τῶν τελευταίων ἀκτίνων ἐφωτᾷ τὸ λαμπρὸν χάος τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς πορφύρας.

«Ἄ! Φραγκίσκε· κύριε Φραγκίσκε—εἶπον αὐτῷ τὰ κοράσια,

ἄτινα κλαίοντα κατήρχοντο τοῦ λόφου—φθάνετε πολὺ ἀργά.»

«Πολὺ ἀργά! ἐπανελάθεν ὁ ἵππεὺς ὠχρίων, καὶ ἐκέντησε τὸν ἵππον, ὅστις ὤρμησε πρὸς τὰ ἐμπρός.

Οὐδείς ἦτον ἐν τοῖς διαδρόμοις. Ἐν τῷ παρεκκλησίῳ ἡ Μαρίνα ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ οὐδείς ἦτο πλησίον αὐτῆς. Ἐνώπιον τοῦ παρακειμένου ἀγιαστηρίου οἱ δύο γέροντες προσήρχοντο γονυπετεῖς.

ἽΟ Φραγκίσκος ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς Μαρίνας.— Ἐπαλλεν ἔτι. Ἐκ τῆς ἐπαφῆς ταύτης τὰ χεῖλη τῆς κόρης ἤνοιξαν, καὶ ὁ Φραγκίσκος ἤκουσε τὰς ἀσθενεῖς λέξεις:

«Παρθένε Μαρία, αὐτὸς ἀφείλε τὸ μειδιάμα σου.»

ἽΟ Φραγκίσκος ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς Παρθένου. Ἐλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὰ χρώματα καὶ τὴν γραφίδα. Ἡ καρδία αὐτοῦ ἔπαλλε σφοδρῶς, ἀλλ' ἡ χεὶρ δὲν ἔτρεμε. Ἡ γραφὴς ἤγγισε τὸ στόμα τῆς Παρθένου, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γλυκὺ μειδιάμα. ώΟ Φραγκίσκος ἔθεσε τὰ χεῖλη αὐτοῦ ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς Μαρίνας. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς κόρης ἠνεώχθησαν ζητοῦντες ἀμέσως τὸ πρόσωπον τῆς Παρθένου. ώΩς τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Φραγκίσκου, ἀκτὴς χρυσῆ ἐφώτιζε τὴν εἰκόνα καὶ ἔδιδεν αὐτῇ ἔκτακτον ζωρότητα.

ἽΗ Μαρίνα ἐγερθεῖσα καὶ καθίσασα ἐπὶ τῆς κλίνης «ἽΩ! ἐψιθύρισε, Παναγία Παρθένε, μοὶ προσμειδιᾷς ὡς ἄλλοτε—μοὶ ἐσυγχώρησας!

— ἽΑν ἦτον ἐδῶ—ἡδυνάμην νὰ ζήσω καὶ νὰ ἦμαι εὐτυχής!

— ἽΩ πάτερ, ὦ μητέρα μου, εἶπεν ὁ Φραγκίσκος πρὸς τοὺς γέροντας, ἡ Μαρίνα ἐσώθη! θέλετε νὰ γείνη σύζυγός μου;»

Αὕτη εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Μαρίνας καὶ τοῦ Φραγκίσκου, ὅπως τὴν διηγοῦνται αὐτὴν οἱ κάτοικοι τῆς Αἰμιλίας. Εἶναι δὲ πραγματικότης. ἽΗ εἰκὼν τῆς Μαρίνας Πιζάνη εὐρίσκεται μέχρι σήμερον ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Ῥοβέννης. ώΟ σύζυγός τῆς Μαρίνας Φραγκίσκος ἐποίησε τὴν εἰκόνα ταύτης, ἡτις εἶναι ἀριστοτέργημα τῆς τέχνης.

Ὁ σύζυγος τῆς Μαρίνας ἐκαλεῖτο Φραγκῆσκος Σαλβιάτης, εἰς τῶν διαπρεπεστάτων τεχνιτῶν τῆς Φλωρεντίνης σχολῆς.
[Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ.]

ΙΩΑΝΝΑ ΔΕ ΕΛΛΑΔΙΧ.

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑΙ

[Ἵς ἀπὸ μέρους ἐβελοντοῦ Ἑλληνος ἐν Κρήτῃ
κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1867.]

Ἐὰν ὁ πόλεμος εἶναι σκληρὰ ἀνάγκη, ἦν παρακολουθεῖ ἐρήμωσις καὶ σφαγή, ἔχει ὅμως, ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ μεγαλείου, καὶ ἐπεισόδια καὶ σκηνὰς ἀξίας τῆς γραφίδος τοῦ Σύη. Τὴν ὥραν ταύτην ἴσταμαι παρὰ τὴν ὄφρυν τῶν Λευκῶν Ὁρέων, κάτωθεν πλατάνου ὑψινοφοῦς, τριγύρω μου ἔχων χιόνα καὶ ἄνωθέν μου τὸν ἀετὸν. Εἰς τὸν μανδύαν μου τυλιγμένος, μένω παρὰ τὴν λόγχην μου γρηγορῶν, ἐν ᾧ πληθὺς ἀστέρων συναγρυπνεῖ μαζῇ μου εἰς τὸν αἰθέρα καὶ χιλιάδες πυρῶν σελαγίζουσι πανταχόθεν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. Θέλεις νὰ λάβῃς ἰδέαν τινα τοῦ στρατοπέδου τούτου; Ἐλθέ, θέλω σὲ ξεναγήσει ἀσμένως.—

Βλέπεις τὴν δεξιόθεν ἐκτεινομένην φάραγγα, εἰς ἣν μυρία διαλάμπουσι φῶτα; Τὰ φῶτα ταῦτα ἔχουν ἀπόρρητόν τι ἰδανικόν· δὲν εἶναι οὔτε φῶτα στερεοτύπως μαρμαίροντα, ὡς εἰς τὰς τελετάς σας ἐν ταῖς Ἀθήναις, οὔτε σκιαύγεια προϊνὴ παρὰ τὰς κορυφὰς μειδιῶσα. Εἶναι γλυκὺ τι κρᾶμα φωτὸς καὶ σκότους, συμπλεγμα χιλιάδων πυρῶν, ποικίλως τεμνομένων, συσταουμένων, παιζόντων μὲ τὰ φύλλα καὶ χανομένων. Εἶναι παλίρροιά τις φωτὸς ἰδιότροπος, εἶναι ἡ φιλαρέσκεια χιλίων σπινθηρισμῶν, ἥτις ὑπὸ σκιάδας χιλίας τεμνομένη, χιλίους μεταβάλλει χρωματισμούς, ὡς μυστικὴ τις μοῖρα νὰ μειδιᾷ, ἢ κόσμος τις μυθώδης νὰ σὲ κυκλῶνῃ! Ἐκ τοῦ γλυκοῦ συνάμα καὶ ἀνδρικοῦ ἄσματος·

• Ἐγὼμαι Σφακικὸν παιδί, χαράτσι δὲν πλερόνω,
Καὶ σὰ μὲ παρασφίζουσι σταῖς βράχαις μαδαρόνω*•

* Γνήσιοι κρητικοὶ στίχοι, τοῦ σερμοῦ τότε παρὰ τοῖς ἐπαναστάταις.